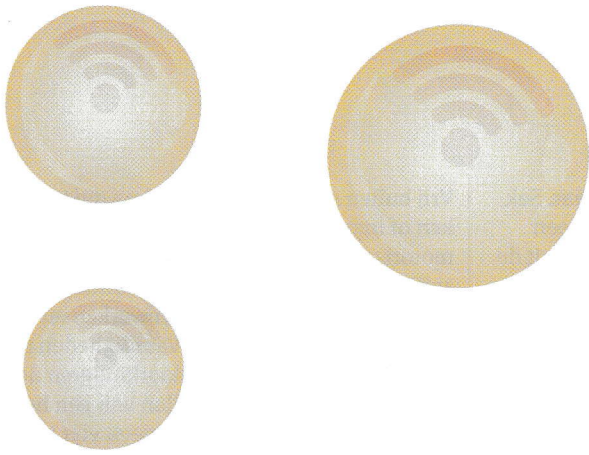

Gevaar is juist goed voor kinderen

Ze bestaan: ouders die hun kind het liefst met een chip of een drone naar school volgen, en die toegang eisen tot hun telefoon en Facebookaccount. Deze helikopterouders die zich extreem bemoeien met hun kind doen echter meer kwaad dan goed.

Willy Alberti zong het al: 'Niemand laat zijn eigen kind alleen. Je bouwt het liefst een muurtje om haar heen.' Maar wat Willy niet wist, en wij wel, is dat er daadwerkelijk ouders zijn die muurtjes bouwen. Virtuele muurtjes waarbinnen ze elke stap van hun kind vanaf hun smartphone kunnen controleren.

Alleen naar school fietsen was er voor Amber (11) niet bij. Veel te gevaarlijk vond haar moeder. Tot ze op een dag naar de middelbare school ging en haar moeder haar alleen naar de andere kant van de stad moest laten fietsen. Gek werd ze bij het idee dat haar kind door het Amsterdamse verkeer moest. En terecht, want het meisje had nooit eerder alleen gefietst en ineens moest ze de drukste wegen oversteken. Daarom plaatste haar moeder een chip in Ambers rugzak waardoor ze haar tocht door de stad op haar telefoon kon volgen.

Laura (17) heeft niet zo'n moeder, maar wel zo'n school. Ze doet dit jaar eindexamen op het St. Nicolaaslyceum, waar ouders direct een e-mail ontvangen wanneer hun kind te laat is of spijbelt. Zowel Laura als

haar ouders worden er gek van, zeggen ze. Laura's moeder Titia: "Ik wil helemaal niet weten dat ze te laat is. Dat is haar eigen verantwoordelijkheid. Ik spijbelde vroeger ook en ik stond stiekem om de hoek te roken of jongens te zoenen. Ik moet er niet aan denken dat mijn ouders dat allemaal wisten."

Niet alleen absenties worden gedeeld met de ouders, ook alle cijfers. Met Magister – dat op meer scholen in Amsterdam wordt gebruikt – hebben ouders toegang tot de cijferlijst. Het systeem is uiteraard niet ingevoerd om de leerlingen dwars te zitten, het is bedoeld voor de ouders die meer controle over hun kind willen en dat dankzij de elektronische middelen nu ook kunnen krijgen.

Laura: "Ik heb vrienden van wie de ouders elke dag hun cijfers controleren en die geen stap mogen zetten zonder dat hun ouders weten waar ze zijn. Die doen dan dus alles stiekem. Bovendien is het een schijnveiligheid, want ouders hebben vaak geen idee waar wij mee bezig zijn. Als je dochter van veertien zegt: 'Ik ga naar iemand toe voor Netflix en chill,' dan zijn er ouders die gerustgesteld zijn en denken dat je dan

samen op de bank tv gaat kijken, terwijl dat iets is waar je voorbehoedsmiddelen voor nodig hebt, zeg maar."

Hoe kwetsbaarder je kind, hoe meer gevaren je als ouder ziet. Ze kunnen verdwalen, struikelen of aangereden worden. Overal lopen honden die kunnen bijten en in elke portiek kan een kinderlokker staan. Toch moeten kinderen leren met die gevaren om te gaan. En die gevaren verdwijnen nooit, want ze groeien mee met je kind. Zijn ze eenmaal zo groot dat ze hun eigen weg gaan, dan zijn er te hard rijdende taxi's, vrachtwagens met rondom dode hoeken en xtc-verkopers met vervuilde pillen.

Mijn eigen kinderen (15 en 19) moeten wanneer ze uitgaan bij thuiskomst een appje sturen zodat ik, wanneer ik midden in de nacht wakker word, op mijn telefoon kan zien dat ze thuis zijn. Maar ik ken ook ouders die net zo lang opblijven tot hun kinderen thuis zijn, zelfs als dat vijf uur 's ochtends is. Mijn dochter heeft zelfs een vriendin (19) die erin heeft toegestemd dat haar ouders haar telefoon mogen traceren. Terwijl zij 's nachts door de stad fietst, kunnen haar ouders vanaf hun telefoon zien hoe ze van de Melkweg naar Paradiso loopt en dan heel langzaam naar huis fietst.

Extreem bemoeien

De Amerikaanse journaliste Alissa Quart schreef tien jaar geleden al een boek over 'extreme parenting': ouders die zich extreem bemoeien met de opvoeding en hun kind als een botanisch kasplantje behandelen. Deze helikopterouders zijn intensief betrokken bij het leven van hun kind, hoe oud het ook is. Ze nemen belangrijke beslissingen voor hun kinderen, lossen problemen voor hen op en mengen zich snel in conflicten die het kind heeft. Denk aan de overbezorgde zandbak-

moeder die zichzelf in de strijd gooit zodra twee peuters met zand gooien of als menselijk vangnet onder het klimrek blijft staan.

Natuurlijk is het doodeng, de gedachte dat je kind naar beneden kukelt, maar kinderen moeten juist leren omgaan met gevaar. In bomen klimmen, met messen spelen en vuurtjes kunnen stoken zonder dat hun ouders er met een blusdekentje naast staan. Kinderen hebben ruimte nodig om gevaarlijke dingen uit te proberen. De Noorse professor Ellen Beate spreekt zich fel uit tegen overbeschermende ouders die hun kinderen ervan weerhouden om vies te worden, te vallen of te verdwalen. Volgens Beate hebben kinderen angstige spanning nodig. Ze heeft een indeling gemaakt van de gevaren die elk kind moet meemaken (zie kader). Ze moeten leren omgaan met gevaar, of beter gezegd de dreiging van gevaar.

Hebben we vroeger niet allemaal in bouwputten gespeeld, onze knieën tot bloedsens toe opengehaald en tot na zonsondergang over straat gezworven? Mijn stiefkinderen (7 en 9) mogen – zo lang ze samen zijn – alleen de straat op, en alleen naar de speeltuin vier straten verderop. Ze mogen ook met scherpe keukenmessen spelen en zelf een vuurtje stoken in de tuin. Dat hun vader en ik vanaf een afstandje toekijken hebben ze niet eens door, zo spannend is het allemaal. Misschien extra spannend omdat hun moeder hen door de week op een woonerf buiten de stad niet eens alleen naar school laat lopen.

Een bevriende en een tikje bezorgde journaliste wijst me erop dat Amsterdam vroeger minder druk was en er geen pedofielen rond-

liepen. Dat laatste is sowieso niet waar. Seksueel misbruik komt vaker voor door een semibekende dan door een engerd die uit de bosjes springt. Ook is het bekend dat kinderen thuis meer gevaar lopen om te vallen of zichzelf te verwonden dan buitenshuis. Meer dan een half miljoen kinderen belanden jaarlijks op de Eerste Hulp met sportletsel. Voor geen enkele ouder een reden om een kind niet meer te laten sporten.

Irreële angst

Maar de angst van de overbezorgde ouders is helemaal niet te temperen met statistieken: het is een irreële angst. Angst om je kind los te laten. De angst voor de beelden in je hoofd bij wat er allemaal zou kunnen gebeuren als het met dat kleine fietsje de grote boze buitenwereld in gaat.

De Amerikaanse antropoloog Barry Hewlett ontdekte dat Aka-pygmeëen in de rustperiodes tijdens de jacht hun bijlen, speeren en messen aan de kinderen geven om mee te spelen. De Aka behoren bij de laatste jagers-verzamelaars ter wereld en Hewlett volgt ze al decennia. Opvallend vindt hij hoe Aka-ouders hun kinderen de hele dag door dingen leren. Ze laten zien hoe je gereedschappen gebruikt, touwen knoopt of een vuur stookt, waarna ze hun kinderen de gelegenheid geven hen na te doen. Autonomie is volgens Hewlett de beste manier om kinderen dingen te laten leren. Of zoals peuters zeggen: 'zelluf doen.' Ouders die – ook al is het uit oprechte bezorgdheid – voortdurend hun kind voor potentieel gevaar willen behoeden, beletten hun kind om te leren.

Vrij buiten spelen, zonder ouders die toekijken of ingrijpen, is niet alleen goed voor de motorische ontwikkeling, maar ze leren ook zelf conflicten oplossen, onderhandelen, compromissen sluiten, samenwerken en met elkaar in competitie gaan. Vaardigheden die voor onze toekomstige kantoorkinderen net zo belangrijk zijn als het villen van een hert voor een pygmeekind. Toch speelt een op de vijf Nederlandse kinderen tussen de zes en twaalf niet meer dan één keer per week buiten, blijkt uit onderzoek van Jantje Beton.

Helikopterouders zijn niet alleen overbezorgd over het welzijn van hun kind, ze proberen het natuurlijke leerproces van het kind ook te sturen en te versnellen, zegt de Amerikaanse journaliste Alissa Quart in haar boek *The dilemma of the gifted child*.

Tijdens een ouderavond in groep vijf werd een leerkracht door boze ouders aangesproken op het feit dat de kinderen te weinig tijd kregen voor een verslag van hun Artis-bezoek. De ouders hadden daar zo vlak voor de zomervakantie helemaal geen tijd voor, zeiden ze. Voorzichtig legde de juf uit dat het juist de bedoeling was dat de kinderen zelf dat verslag maakten. Het jaar erna kwamen de ouders in opstand omdat het werkstuk met de hand geschreven moest worden. De docent had die regel ingevoerd nadat duidelijk was geworden dat een deel van de werkstukken door de ouders werd geschreven.

Mogen ouders zich dan niet bemoeien met het schoolwerk van hun kinderen? Jawel. Zo lang ze belangstelling tonen en hun kind aansporen het zelf te doen. Uit recent onderzoek blijkt dat kinderen die structureel door

Gevaar waar een kind iets van leert

HOOGTE

Kinderen willen in bomen klimmen en de angst voelen om de wereld van bovenaf te zien.

GEVAARLIJK GEREEDSCHAP

Een mes, een stoeptegel, alles waar je jezelf of een ander mee pijn zou kunnen doen heeft aantrekkingskracht op kinderen. De spanning ligt

erin dat je controle houdt, maar weet dat een vergissing pijnlijk kan zijn.

SNELHEID

Op een skateboard in de halfpipe, steppen, crossen: kinderen houden van alles wat snelheid geeft.

WATER EN VUUR

Een vuurtje stoken, elkaar in het

water duwen, water en vuur hebben een universele aantrekkingskracht.

STOEIEN

Achter elkaar aanrennen en stoeien hebben de meeste aantrekkingskracht op kinderen als ze 'kwetsbaar' zijn. In een stoeipartij onderop liggen en niet de achtervolger zijn maar de prooi geeft de meeste lol en voldoening als je

op eigen kracht weet te ontsnappen.

VERDWALEN

Jonge kinderen spelen verstoppertje om de spanning van uit het zicht zijn te voelen. Oudere kinderen moeten verder van huis gaan om datzelfde gevaar te voelen. En om echt te verdwalen moet je je telefoon natuurlijk thuis laten liggen.

Hulpmiddelen voor helikopterouders

Mimo Smart Baby Monitor Starter Kit:

een romper met een sensor die dag en nacht ademhaling, temperatuur en beweging van je baby registreert. De romper is aan te sluiten op een webcam. Zodra de baby beweegt, zie je dat op je telefoon.

Sammy Screamer: een bewegingsmonitor die alarm slaat als iemand anders er met je buggy of baby vandoor gaat.

Family Guardian: hiermee kun je je kind via zijn of haar telefoon traceren, in- en uitgaande berichten lezen en volgen wat je kind online doet.

Trax Play: gps-tracker die je in de rugzak van je kind kunt stoppen om het zo online te volgen.

Kigo Watch: waterdicht kinderhorloge en gps-tracker in één.

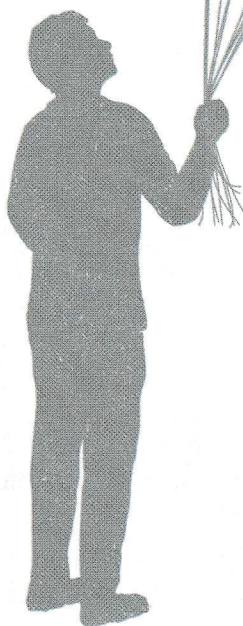
hun ouders geholpen worden met hun huiswerk minder zelfstandig zijn en in hun latere leven minder verantwoordelijkheid nemen.

Uit verschillende onderzoeken blijkt dat de helikopterstijl van opvoeden een negatief effect heeft op kinderen. Zoals een laag zelfbeeld en meer risicovol gedrag, waaronder bingedrinken in de tienerjaren. Vorig jaar onderzochten Amerikaanse psychologen of de negatieve effecten van de helikopteropvoeding misschien gecompenseerd werden door het geven van extra veel liefde en aandacht. Dat bleek niet zo te zijn. Maar nóg erger dan helikopterouders waren helikopterouders die ook nog eens geen genegenheid toonden.

Loslaten

En wanneer houden de helikopterouders op met het volgen van hun kroost? Niet als ze het huis uit gaan, zo blijkt. Ook dan blijven sommige ouders zich nog bemoeien met het leven van hun kinderen. Dat doen ze tegenwoordig meer dan 25 jaar geleden, zo blijkt uit onderzoek uit 2014 van hoogleraar gerontologie Karen Fingerman.

Amerikaans onderzoek onder studerende kinderen laat zien dat kinderen met helikopterouders vaker depressief zijn en minder tevreden zijn met hun leven. Ze zijn angstiger, minder zelfverzekerd en minder bestand tegen stress. Het eerste jaar van huis vormt voor veel studenten een belangrijk omslagpunt in de relatie met hun ouders, maar uit dit onderzoek blijkt dat tien procent van de ouders hun studerende kind nog altijd even zorgzaam volgt, controleert en adviseert als

daarvoor. Meisjes hadden overigens twee keer zo vaak 'last' van helikopterouders en het waren vaker moeders dan vaders die zich overbezorgd gedroegen.

Ik heb mezelf nooit als helikopterouder beschouwd. De vader van mijn dochter en ik waren als vriendelijke voetbalcoaches die langs de lijn een beetje stonden aan te moedigen. Maar sinds ze in Engeland studeert, zijn we ineens twee zielige helikoptertjes die opspringen bij elk piepje van de familie-app. En plaatst ze een foto op Facebook, dan zijn wij de eerste die reageren. Op de vraag of ze het leuk vindt als ik een weekend naar haar toe kom in Bristol, reageert ze geschrokken. "Een heel weekend?" Met de grootst mogelijke moeite houd ik mezelf op de achtergrond, al zou ik juist nu het liefst de hele dag bij haar zijn. Ik troost me met de gedachte dat loslaten beter is.

Studenten die van huis uit meer vrijheid krijgen, voelen zich onafhankelijker, zijn minder angstig, minder kwetsbaar en minder impulsief dan hun beschermde studiegenoten, blijkt uit eerder genoemd onderzoek. Het is niet zo dat de overbeschermde kinderen meer of minder in de problemen komen, maar hun ouders zouden zich wel moeten realiseren dat hun kinderen door dat gedrag minder weerbaar worden. Ze kunnen zichzelf daardoor minder goed beschermen tegen de gevaren waar de ouders hen zo graag voor willen behoeden. ■